

meer, waar hij zijn karakteristieke gegevens voor het grijpen had tot aan de eerste linie toe, er waren geen landen meer, waar hij de publieke opinie kon meeslepen, er vielen goddank geen gruwel-daden meer te noteeren, geen verscheurende aanklachten, geen tragische episodes meer vast te leggen en het getal van de enthousiasten, die hem eens op de handen droegen, moet, het kan niet anders, kleiner geworden zijn.

Raemaekers moge ons de veronderstelling ten goede houden, dat hij aan een zekere leegte, een zekere gedesoevereerdheid niet ontkomen is; het leven hernam zijn gewonen tred en de laatste jaren kunnen voor hem niet de beste geweest zijn. Maar deze artist zocht toen, energiek, als met een forsche zwaai, naar een nieuwen uitweg. Niets kan men in een schilder meer waardeeren, dan wanneer hij probeert oude, afgetreden banen te verlaten om zijn kunst in een andere richting te hernieuwen, een eigenschap, die den besten eigen blijft. Hij ging reizen naar de Spaansche kust, naar Marokko, werkte daarna korten tijd in de Rotterdamsche havens. Dan weer bracht hij in symbolen en allegorieën zijn gevoelens over het bolsjevisme tot uitdrukking. En deze proeven van in hoofdzaak werk nà den oorlog stelde hij in de groote zaal van den Rotterdamschen Kunstkring ten toon, en later in andere steden van ons land.

Hoewel de politicus slechts voor een klein deel present was, zijn de meeningen buitengewoon verdeeld gebleven: een rancune, een verguizing is zóó gauw de wereld niet uit, en wat de vijanden van Raemaekers eens rondgestrooid hebben, is te vergelijken met een vetvlek, die zich nog een tijdlang gestadig kan uitbreiden. Daarenboven is Raemaekers niet iemand, die zich bij een of andere moderne richting weet aan te sluiten. Modern in den zin, dien men in Holland thans zoo ongeveer aan dat woord hecht, is zijn werk allerminst. En een schilder is hij ook niet; hij schildert wel, maar dat is toch geen karakteristieke kant van zijn talent. In eerste instantie is hij teekenaar en beschouwer van de menschelijke figuur. Hij bekijkt zijne modellen vlug, raak, zijn geest is soepel, zijn hand vaardig en het schijnt hem geen moeite te kosten tot in alle details zijn levende voorbeelden te volgen. Zonder aarzeling gooit hij de lijnen op het papier en telkens komt er wat goeds uit. Van een korte reis naar Marokko is een reeks schetsen meegebracht, waar een ander wellicht een jaar voor zou noodig hebben en die gegevens worden dan later, thuis op het atelier, uitgewerkt. Ook in de Rotterdamsche havens heeft Raemaekers zich onmiddellijk thuisgevoeld; met een enkelen greep had hij zijne notities klaar. Velen zouden daar langen tijd geduldig op moeten ploeteren. Natuurlijk ligt er op zichzelf zoomin in vlugheid als in langzaam geploeter een verdienste. Slechts de uitkomst geldt. Maar typisch is het wel, dat de voorkeur tegenwoordig zoowat naar het tegengestelde van wat Raemaekers geeft, uitgaat en daarom begrijpelijk, dat raakheid niet meer als een verdienste